

Úvod

Komplexní analýza dostupnosti stávajících datových zdrojů a jejich upotřebitelnosti je vstupním analytickým dokumentem popisujícím disponibilní data využitelná pro analýzy v oblasti vzdělávání. Smyslem tohoto dokumentu je vytvořit komplexní a strukturovaný přehled o datových zdrojích, které bude možné upotřebit zejména při zpracování dalších výstupů KA5 v rámci projektu *Komplexní systém hodnocení (KSH)*. Primárním cílem hledání datových zdrojů je proto nalézt taková data, která by byla vhodná k propojování s daty mezinárodních šetření PISA, TIMSS, PIRLS a národních testování realizovaných přímo ČŠI. Cílem propojování dat z více zdrojů s daty, kterými již ČŠI disponuje, je zvýšení analytické vypovídací hodnoty dat z testování, která ČŠI provádí, a tím zkvalitnění obecných analytických závěrů vypovídajících o vzdělávacím systému ČR. Vedle toho přináší tato analýza přehled datových zdrojů, které mohou upotřebit další uživatelé.

Dokument přináší jak přehled relevantních datových zdrojů, tak vysvětlení významu těchto datových zdrojů z hlediska posuzování výsledků a průběhu vzdělávání v ČR. Dále se věnuje možnostem propojování externích datových zdrojů s daty běžně získávanými Českou školní inspekcí. Analýza pak přináší i jejich bližší charakteristiku a popis jejich dostupnosti. Analýza představuje jednotlivé datové zdroje podle institucí, které jimi disponují, tedy je buďto přímo pořizují, nebo spravují. Analýza dále přináší představení dat z hlediska jejich časového záběru, existence případných časových řad, představuje typy sledovaných proměnných a zabývá se relevancí těchto dat pro další analýzy.

Česká republika (ČR) se ve sběru dat v oblasti školství vyznačuje vysokou mírou nejednotnosti a nekomplexnosti. Sběru a následné analýze dat v oblasti vzdělávání se v ČR primárně věnuje několik institucí, jejichž činnost však není koordinována takovým způsobem, aby poskytovaly datové zdroje, které by umožnily český systém vzdělávání analyzovat v jeho komplexnosti, a zejména pak v průběhu času (mnohdy tak chybí panelová data potřebná pro komplexní analýzu vývoje ve vzdělávání).

Klíčovými institucemi, které disponují datovými zdroji v oblasti školství, jsou **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)** a instituce, jejichž činnost je s tímto ministerstvem provázána – jako např. **Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT)** a **Česká školní inspekce (ČŠI)**. V oblastech českého školství a českého systému vzdělávání je to od roku 2005 právě ČŠI, která má jako jeden z cílů sběr dat vztahujících se k nejrůznějším dílčím tématům. Získaná data se vztahují k mateřským, základním, středním a vyšším odborným školám a dále také k zařízením zapsaným do školského rejstříku, jako jsou např. školní jídelny či domovy mládeže. Mimo to je ČŠI současně také institucí, která v rámci ČR zajišťuje průběh několika mezinárodních testování a s tím související sběr dat (např. testování PISA, TIMSS, PIRLS, ICILS či TALIS)¹. Databáze ČŠI je proto zcela unikátním zdrojem, který poskytuje komplexní datové soubory, na jejichž základě je možné vytvářet sekundární analýzy dílčích oblastí vzdělávání, a to na několika úrovních agregace. V neposlední řadě se věnují sběru dat v oblasti vzdělávání a školství některé neziskové organizace, jako např. **Člověk v tísni** v rámci vzdělávacího programu Jeden svět na školách.

Mimo výše uvedené hlavní instituce zabývající se sběrem dat v oblasti vzdělávání a školství byly do analýzy zahrnuty téměř všechny organizace a instituty, které se v ČR zaměřují především na další vzdělávání učitelů, metodickou část výuky apod. (např. **EDUin**, **ARPOK**, **IDV**, **NÚV** či **NIDV**). Tyto organizace a instituty se ovšem nesoustředí primárně na sběr

¹Programme for International Student Assessment (PISA), Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS), Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS), International Computer and Information Literacy Study (ICILS), Teaching and Learning International Survey (TALIS).